

Учітеся брати мої,
Думайте читайте

И чужому научітесь
Своего не цурайтесь

СВОБОДА

„Въ своей
хатѣ
своя правда“

И сила
и воля“
Шевченко.

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУССКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУССКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА“.

Число 12.

ДЖЕРСИ СІТІ. Н. Д. Середа 17-го Апрѣля 1895.

ГОДЪ III.

ОДОЗВА.

Дорогія Братя!

Зближаєся важна хвиля, надходить часъ важный въ житію нашомъ, яко Русинѣвъ, въ житію членѣвъ одного руско-народного товариства „Союза“. Не давній то часъ, бо лишъ зверхъ року, якъ мы, познавши нашъ потреби духовній, народній и економічний, зобрали ся підъ одинъ прапоръ — звязали ся въ „Союзъ“ — въ одну велику народну руску родину, щобъ стати всѣ якъ одинъ мужъ за наши рускі народні права, щобъ свѣтло правды и науки понести поміжъ родныхъ братѣвъ, котрыхъ судба розкинула колоніями по цѣлой Америкѣ. Треба намъ обреховатися якъ далеко мы зайшли, треба намъ проздуматися надъ нашою культурною ролю въ Америкѣ — треба намъ застановитися надъ економічнымъ положеніємъ.

Въ той то цѣли просимо Васъ Братя на зборы нашого товариства „Союза“, котрі водбудуть ся 30-го Мая с. р. въ Оліфантѣ, Па. Прибувайте брати, спішіть на раду, на вѣче народне; заохочуйте другихъ — старайте ся щобъ якъ найбільше членѣвъ приступало до нашого Товариства. Насъ сила народу въ Америкѣ — дѣти одной матери Руса — будможь и мы вѣрными ей сынамі — неблукаймо ся, мовъ ти пазрѣчи рабы, отворѣмъ очі а побачимо свѣтло. Програма загальныхъ зборѣвъ руско-народного Товариства „Союза“, котрі водбудуть ся 30-го мая с. р. въ Оліфантѣ єсть слѣдуюча:

1.) О год. 10-а одслужити ся Соборне Богослуженіє о призваніє помощи святаго Духа въ парохіальной церквѣ въ Оліфантѣ.
2.) О годнѣ 2 1/2 въ руской галі розпочнуть ся наряды Народно-русского „Союза“.

а) Вступне слово б) Справозданіє секретара и касієра, в) Справозданіє контрольной комісії.

2.) выбѣръ нового Выдѣлу
3.) Внесене членѣвъ. —

Програма

Музыкально-декламаторского вечера и аматорского представления, котре водбуде ся въ день Загальныхъ Зборѣвъ „Руско-народного „Союза““ дня 30-го Мая 1895.

въ Оліфантѣ, Па.
— въ —
русской галі.

1. Вступне слово.
2. „Щастѣ намъ Боже“ хоръ мѣшаний. (изъ Оліфантѣ и Майфільдѣ 70 спѣваковъ.)
3. Отчитѣ. (Культурна роля Америк. Русинѣвъ о. Нестора Дмитроу.)
4. Пѣснь соловья Solo
5. „За вѣру“ декламация (дѣв. М. Н.)
6. „Гуляли“ хоръ
7. „Теорія и практика“ оповѣдане.
9. „Дурень кто проживаетъ“ хоръ
8. Бандя изъ Майфільдѣ Рускій маршъ.

По концертѣ слѣдую театральные представления:

„ЗНѢМЧЕНЫЙ ЮРКО“

Комедія въ двухъ дѣйствіяхъ.

О с о б ы .

1. Стефанъ господарь Георгій Хлякъ
2. Доця его жѣнка Текля Хованьска
3. Юрко ихъ сынъ Михаилъ Фекула
4. Гелена ихъ донка Н. Н.
5. Проць Николинъ старій воякъ, М. Вислоцкій.
6. Гласовичъ реентый (дакъ) Д. Пырчъ.
7. Николай войтъ Ал. Шлянта.
8. Василь присяжн: гром: К. Кобанъ.
9. Семанъ, радвий: гром: А. Ковальчикъ.
10. Миронъ радн. громацкій Иванъ Гузей.
11. Цыганъ Василь Тылявскій.

Молодежь сельская, хлопцы и дѣвчата. По уклоненію театра одбуде въ той самой галі — ВАЛЪ. —

ТѢКЕТЫ.

На першій рядъ . . . 35 ц.
„ другій 25 „
Галерія 15 „

— Початокъ о 7 годнѣхъ вечера. —

Elmira 15 Цвѣтня, 1895.

Допись.

Хвальна Редакція!

Бувъ я въ тыхъ дняхъ въ „Castel Garden“ одшукати и взяти съ собою моего крѣпана, которого були сперли, щобъ назадъ водослати до старого краю. И таки такъ зробили и я не могъ нѣчого вдѣяти, бо днесъ зъ великимъ трудомъ пускають зъ кораблѣвъ на землю. Але що я тамъ видѣвъ то хочу тутъ розказати.

Коли я войшовъ до того забудованя, де тримають новоприбувшихъ людей зъ старого краю, то менѣ такъ лачно стало що ажъ морозъ поійшовъ по моимъ тѣлѣ.

Мужчины, женщины и дѣти — то все выходя мовъ бы зъ гробу встали; на ногахъ триматися не могутъ по морской хоробѣ. На одномъ и другомъ рубаха чорна якъ свята земелька, а на пожевкой твари малюєсь розпука, жалъ и непевность що зъ бѣдаками станеть ся: чи ихъ пустять на американську землю чи назадъ вернуть?

Найгорше обходять ся дозорцѣ того емиграційного гарешту зъ нашими людьми, що не могутъ нѣякъ розбѣсѣдоватися и не ма нѣкого щобъ за ними уявъ ся. Итальяне, чехи, нѣмцѣ, швиды мають своихъ агентѣвъ, котрі старають ся выдоставити своего чоловіка, а зъ бѣдными нашими земляками обходять ся дозорцѣ якъ съ тою нѣмою скотиною: разъ вразъ гукають, штуркають въ боки. Я, коли се побачивъ, то тяженько заплакавъ надъ долею моихъ несчастныхъ братѣвъ а помогчи нѣякъ не могъ. Тодѣ погадавъ я собі: Боже, Боже!, колько то разѣвъ о. Грушка въ „Свободѣ“ писали, представляли конечну потребу „Народного Дому“, молили, блатали людей нашихъ, щобъ скинулись по колька доляровъ на тую святу и християнскую цѣль — та дарма, ихъ голосъ, ставъ ся голосомъ вопіющаго въ пустынѣ. На непотребній рѣчи то напій людоньки охочо дають свой грѣшъ, а тамъ де

треба помочи несчастнымъ братамъ во имени Христа, тамъ наша рука за коротка щобъ подати яку помощь!....

Братя работники! Сливъ вы были видѣли тую нужду, тую бѣду, тоє немилосердїе обходжине ся зъ нашими земляками, тую штурканину, яку невинно мусять зносити, то кленусь Богомъ живымъ, щобъ сердце вамъ крайлось и самі очі плакали въ надѣ бѣдою нашихъ емігрантѣвъ и вы-бѣ въ той хвилі готові були послѣдну рубаху зъ себе имъ дати! Але того не треба.

Скинись ся каждый а каждый по колька доляровъ а стане „Народный Домъ“, де знайдуть пригукъ новоприбувшихъ шукать кавалка хлѣба для себе и для своихъ у далекому краю. Тодѣ постараетъ ся зарядъ „Народного Дому“ о руского агента и той займе ся щиро бѣдными несвѣдомыми нашими емігрантами. Сливъ ктобъ сказавъ що насъ на се не стати, то минувъ бы ся зъ правдою. Сливъ каждый что ту насъ : давъ лишень по доллару, то 20 або и 50 тысячъ булубъ въ одной годнѣ.

Я знаю что се дало-бъ ся зробити сливъ такъ Русина правмусѣли якъ въ старомъ краю. Але мы самі доброохотно зложити ся не можеме, бо руска байдужность и небалость намъ сего не дозволяе. Но будь что будь — я вѣрую въ Бога що нашъ людоньки переконаютъ ся поволѣ о пекучой потребѣ „Народного Дому“ и испѣшнать зъ жертвою на тую святу цѣль.

Зъ поважаніємъ
Петро Лепакъ.

КНИЖОЧКА

Котра повинна знаходити ся въ каждой руско-американской хатѣ.

Передъ колькома днями выйшла у Львовѣ накладомъ редакціи журналы „Жите и Слово“ въ московской мовѣ книжочка зъ представленемъ тяжкого гнету, який терпѣтъ нашъ народъ — его мовы и литература въ цар-

ствѣ російскомъ, а коньчить ся покликомъ Украины до всей Европы, чтобы та въ имя свободы, цивилизации и братства народѣвъ поддержала ей и ободряла.

Редакція „Свободы“ уже постаралась о присланіи той такъ важной книжочки и редакторъ „Свободы“ переведетъ сю книжочку на англійску мову и на нашу родну. На англійску зады того, щобъ американцѣ знали о нашей бѣдѣ и нуждѣ и насъ лучше могли познати что мы за народъ, а въ родной мовѣ для того, щобъ наші замолчаличі братя работники, котрі дались перевести платными агентами російской полиціи въ особѣ переконьчиковъ духовныхъ зъ угорской стороны, отворили очі и спознали что не все золото что свѣтитъ ся и вернулись назадъ подѣ народный прапоръ идбали о свое а не чуждому кланялись богу.

Вѣдповѣдь Русинамъ, котрі скаржать ся на угорского священника о. Балого.

Масте розумѣ я знаете дуже добре что Вамъ въ вашой бѣдѣ нѣкто не поради, только Вы сами мусите своего лиха позбути ся. Сливъ о. Балогъ на старостѣ здитинячѣвъ и доставъ апетитъ зъ жидами ѣсти, пити и жидовскими коньми возити ся а зъ русинѣвъ насмѣивати ся, тодѣ не ему дивувати ся але вамъ, что тако-го терпите. Зробѣтъ прошене о ишого священника але не зъ угорщины и подпишѣть ся хоть 200 людей и приплѣтъ до Редакціи, а мы постараемъ ся что будете мати руского гр. кат. священника послѣ волѣ Христа.

Редакція.

УВАГА.

Зверваємо увагу нашихъ Родимцѣвъ зъ Оліфанту и зъ околищъ, щобъ перечитали собѣ тутъ подану водозву и численно явили ся на аматорске представленіє зъ нагоды загальныхъ зборѣвъ „Союза“ въ Оліфантѣ.

SVOBODA

(LIBERTY.)

Weekly Paper

The only Russian political paper in this Country and has a largest circulation through the United States and is an invaluable advertising medium.

Предплата річна2.00
До старого краю..... 2.50

Всѣ дописи и гроші про-
сімъ высылати підъ адресу:
To "Svoboda" Printing Office
48 William Str.
Jersey City Hights, N. J.

Наша газета выходитъ по
тыждню въ С е р е д у.

ADVERTISING RATES:
One inch per annum...\$ 10.00
„Six months. „ 6.00

All money or money orders
should be addressed to:
„Svoboda“ Printing Office
48 William Str.
Jersey City, Hights N. J.

Entered at the post office at
Jersey City, N. J., as second
class mail matter.

ВѢСТИ ЗЪ НАШОЙ ОТЧИНЫ.

ГРОЗЯЧЕ НЕЩАСТІЕ.

Сего року сподѣють ся въ
Галичинѣ страшного неща-
стя а именно выливу рѣкъ.
Уже теперь прибуло по рѣ-
кахъ зтолькі воды, що най-
грубшій криги леду ломлять
ся а що буде якъ пригрѣе?

Жидѣвска господарка по рускихъ селахъ.

Живъ передъ кѣлькома
лѣтами въ Петранцѣ, ка-
луского повѣта, статочный
и тверезій газда Давидо
Каратникъ. Маючи до 20
морговъ поля, волю, коровы,
хлѣба паши підъ достаткомъ
и живъ собі въ гараздѣ а
навѣтъ ставъ раднымъ гро-
мадкимъ и „вторымъ“ стар-
шимъ братства церковного.
Въ томъ часѣ, передъ девя-
ти роками, прийшовъ до Пе-
транки бѣдный жидокъ,
Хаймъ Гохманъ, той самъ,
що отсе по засудѣ въ Ста-
нѣславовѣ утѣкъ зъ вязни-
цѣ. Вѣнь саме тодѣ повер-
нувъ зъ Румуніи, куда бувъ
утѣкъ, якъ судъ выточивъ
проти него слѣдство о у-
бийство одного господара
въ Петранцѣ. Коли свѣдѣки
повмерали и справа задав-
нила ся, Хаймъ Гохманъ
своимъ приѣздомъ знову у-
щаслививъ Петранку. Зъ
разу жебравъ зъ нужды, а
селяне, забувши на довер-

пенный нимъ злочинъ убій-
ства, запомагали его мило-
стиною. Познѣйше зъ ма-
лой торговлѣ покладками
зачавъ Хаймъ Гохманъ по-
растати въ пѣре и вприсивъ
ся до Данила Каратника
въ комѣрне, бо Данило мавъ
двѣ хаты. И чи повѣривъ бы
хто, що той бѣдакъ Хаймъ
Гохманъ за одинъ рѣкъ ставъ
спѣввластителемъ цѣлого
грунту Данила Каратника,
розповѣвъ его до безпамяти,
всѣ купни и продажи ро-
бивъ зъ нимъ, коли его до-
бре упоѣвъ, а въ шесть лѣтъ
познѣйше ставъ уже спѣв-
властителемъ звыжъ 30-мор-
гового господарства, мавъ
склепъ, робѣтню шевску,
кѣлькадесять штукъ рогатой
худобы и заложивъ свою
судбы лихварску на цѣле ве-
лике село Петранку.

Въ загалѣ сумній, сумній
вѣдносны въ томъ нещес-
номъ селѣ! Жиды посѣли
хлѣпскій грунтъ на велику
скалю: тамъ уже называсть
ся одна часть села Лейбѣвъ
Кутъ, друга Хаймѣвъ Кутъ,
Ейзикѣвъ Кутъ... Гершкѣвъ
кутъ и т. д. За горѣвку ко-
тру селяне берутъ у жидѣвъ
на хрестины, весѣле и ты мѣ
подробній нагоды, мусять да-
вати векслѣ, а за процентъ
роблять жидамъ страшну
паньщину: селянинъ вѣдро-
бляе за 20 крайцарѣвъ ден
но въ косовицю або жнива,
розумѣсь на своимъ харчи,
бо иначе жидъ ему гро-
зитъ запѣзванемъ вексла.
Всѣ лучший сѣножати въ ру-
кахъ жидѣвскихъ; одинъ
знаный Лейба продае сѣна
за 800 зр. річно а косятъ
ему хлопы за процентъ! Въ
Петранцѣ 100 паръ волѣвъ
жидѣвскихъ тримають селя-
не або за процентъ або за
обѣрникъ. Та й не въ самѣй
лишь Петранцѣ! въ Новици
200 паръ волѣвъ по газдахъ
власностъ жидѣвска. Такъ
само по вѣхъ сусѣднихъ се-
лахъ — якъ Угринѣвъ се-
редный, Лозѣвѣ, Красне, То-
польско и т. д. — побачишь
велику силу „халатовыхъ
горожанъ“ яко властителѣ
великихъ грунтовъ и живо-
го инвентаря.

Автору „Рускй колоніи въ Америцѣ“

Audiatur et altera pars.
По нашому буде такъ: не
все правда що надруковано.
И такъ подыбавъ я надру-
ковано въ „Дѣлѣ“ розпра-
вы пера добродѣя М. Д.
пѣдъ заголовкомъ: „Рускй
колоніи въ Америцѣ.“
Поминувши ту частину
розправы, де авторъ описуе
звычаи и обычаи америка-
новъ, тутейшій законы и су-
спѣльный вѣднозинъ, прихо-
джу до той головной, котра
и пѣсля думки автора естъ
такою, де описуеь положене
рускихъ колоній въ Аме-
рицѣ.

Во первыхъ, авторъ не ща-
дивъ кадила о. Волянскому

котрого я днесъ могу по-
пытатись за 500 доллярѣвъ.
Дальше, тѣмъ люде, котрыхъ
авторъ зве рускою интели-
генцію и що управляли
шторами, то пѣсля австрій-
ского карного права, мусѣ-
льбъ сидѣти за лѣжку
кривду лѣтами въ Ивановой
хатѣ.

Наконецъ о. Андруховичъ
не бувъ такимъ страшнымъ
якъ го авторъ розправы зма-
лювавъ. Я опишу тую цѣлу
подѣю и змалую тую чес-
ну громаду зъ переду и зъ
заду, бо я бувъ наочнымъ
свѣдкомъ — a testis ocularis
щось значить.

Sapienti sat,
о. Гр. Грушка.

Хто хоче купити добрий грунтъ

Зъ Турчаньского пишуть:
Въ селѣ Бѣтли и Ботельцѣ
нижній, тутейшого повѣта,
мусять селяне въ наслѣдокъ
кѣлькалѣтнихъ неурожаѣвъ
выпродавати свой грунтъ.
Просимо нашихъ сусѣдѣвъ
Лемкѣвъ, щобъ приходили
до насъ и можуть тутъ лег-
ко и дешево накупити грун-
ту. Моргъ грунту въ заго-
родѣ платитъ ся тутъ 50
до 100 зр., а въ верху 10 до
25 зр. Всѣ краеві часосни
сѣ просимо о повторене то-
го оголошния — Зверхностъ гро-
мадска въ Бѣтли и Ботельцѣ
нижній.

Покарана скупѣсть.

Въ Бабици хотѣло, двоухъ
жидѣвъ, отецъ и сынъ, пе-
реѣхати вбрѣдъ рѣку Вис-
локъ. Въ половинѣ рѣки за-
скочила ихъ крига и удари-
ла зъ такою силою въ вѣ-
зокъ, що перевернула его
а оба подорожій упали въ
воду. Отець поперетинавши
посторонки выратувавъ се-
бе и два конѣ, а сынъ и трѣ-
тый конь потонули.

Трупа сына доси ще не
вѣднано, имовѣрно для
того, що пака наповнена
тягаромъ, мусѣла его при-
давити на днѣ рѣки. Неща-
сний мавъ при собі 600 ко-
ронъ готѣвки. Причиною
нещастя була скупѣсть, бо
жиды вѣхали въ рѣку,
щобъ не платити кѣлькохъ
крайцарѣвъ за перевѣзъ на
поромѣ

НА ПАМЯТНИКЪ

Н. Гоголя який має стацати
въ Москвѣ, зѣбрано 67. 434
рублѣвъ, а недавно помер-
шій богачъ Демидовъ обѣ-
цявъ дати всю скупѣсть
бронзу потрѣбну на сей па-
мятникъ. Никола Гоголь
се слава наша и мы смѣло
можемъ нымъ гордиться бо
бывъ Русинъ-Украинець,
котрый першій навчивъ мос-
калѣвъ якъ мають въ своей
мовѣ писати и писати щось
доброго, путнього, и сер-
це и душу прошибающего,
щобъ тогдашню московску
суспѣльность выбавити зъ
болота и грязи татарско-

бизантійской дрѣмоты и
вказати дорогу до свѣтла,
волѣ и добра. За се вдяка
Украинѣ днесъ така, що мер-
твому ставлять памятникъ
а зъ 17 миліонѣвъ землякѣвъ
Гоголя роблять москалѣвъ зъ
живыхъ нѣмыми трупами.

Буковинскій перекоянчикъ.

Якъ пише „Просвѣщеніе“
а радше „Заслѣплене“ буко-
винского народу, має приї-
ти до New-York-у букови-
нскій рускій уроженецъ о.
Евтихій Балановичъ, котрый
недавно скѣнчивъ науку въ
православной духовной ака-
деміи въ Петербургѣ и буде
приходскимъ священникомъ
для кѣлькохъ бѣло-русинѣвъ
бывшихъ унѣятѣвъ зъ мань-
ской губерніи въ New-Yorku.

Въ справѣ еміграціи нашихъ селянъ до Бразиліи.

Краеві руски газеты бо-
гато и зъ часта пишуть о
еміграціи нашихъ селянъ
до Бразиліи и всякими спо-
собами старають ся водко-
лнити нашихъ людей вѣдѣ
завзятого намѣру гускати
ся наслѣпо въ свѣтъ за очи
и самохѣтъ кидатись въ об-
ятія голодной смерти.

Днесъ сказавши правду,
нѣ повнѣчна нѣ полуднева
Америка не естъ тымъ еі
dorado-мъ, якимъ собі наши
люде представляють и якъ
хитрий агенты малюють тѣмъ
далекій краѣ наче земскій
танцюристий рай, де усе
готове впадае въ ротъ и
тѣльки працѣ чоловѣка по-
цавшого тамъ, щобъ три-
мавъ го отвертымъ.

Давнѣйше богаті посѣда-
телѣ и першій заграбителѣ
безмежныхъ обпарѣвъ зе-
мель въ Америцѣ богатѣли
ся и ставались миліонерами
потомъ и кровною купле-
нѣхъ негрѣвъ яко неволь-
никовъ, котрі лишены за
одну лиху фду працювали-
въ плантаціяхъ и при кор-
чованю лѣсовъ.

Але днесъ купленыхъ афри-
канскихъ невольниковъ не
ма, то на ихъ мѣсце стають
бѣліи невольники, котрі
зъ послѣднего тягнутъ ся на
заплачене далекой и небез-
печной подорожи, щобъ о-
пѣсля дармо робити зовсѣхъ
своихъ силъ въ користъ хи-
трого и безъ сердца спеку-
лянта Don Martinez-a.

Изъ всѣхъ емігрантѣвъ,
котрі удають ся до Бразиліи,
та лише однимъ Италі-
янцямъ яко тако удасть ся
забезпечити свою долю,

Италіянцѣ уже одѣ давна
почали емігрувати туда и
ихъ е велика сила; ихъ мо-
ва дуже подѣбна до той, ко-
тра уживаеь ся въ Бразиліи
и таліянцѣ въ одномъ
мѣсяцю уже нею говорить
Италіянскій консолѣ опѣ-
кують ся емігрантами и зна-
ють о кождѣмъ: де и кто го
бере на роботу, за яку плат-

ню и на случай сли зро-
битъ ся ему яка кривда —
онъ знае до кого удатись
и поскаржитись.

Але нашъ бѣдный, темный
изъ за пѣда вылѣзшій селя-
нинъ, приходяцій поодинокъ
до той Бразиліи, немає
нѣкого на собою только жи-
да Гершка агента и той му
за отця, за опѣкуна, за бра-
та и тлумача. Тутъ подаю
одинъ примѣръ: якъ тоті
жидки агенты обходять ся
зъ нашими людьми. Запѣ-
навъ ся я бувъ въ Чикаго
на выставцѣ зъ однымъ ко-
респондентомъ одѣ италіян-
ской газеты въ Rio de Jane-
iro и мѣжъ вичимъ звѣвъ я
рѣчь о тамтейшихъ емігра-
нтахъ и поспытавъ чи се то-
му правда, що въ Бразиліи
такъ добре? На се доставъ я
таку одповѣдь: „щобъ опи-
сати долю бѣдныхъ емігран-
тѣвъ — сказавъ мой себе-
сѣдникъ — треба доброго
пера, щобъ представити ну-
жду та бѣду, тулацтво, но-
човане підъ голымъ небомъ,
переганяне зъ одного офісу
до другого тыхъ бѣдныхъ
невольниковъ въ обдертыхъ
лахматахъ! Неразь, не два
надививъ ся я на тыхъ доб-
ровольныхъ изгнанниковъ.

Найтѣрша бѣда тимъ, що
приходять въ малѣмъ числѣ
а незнаючи анѣ бесѣды, анѣ
не маючи де якихъ знако-
мыхъ, только вся ихъ бу-
дучность въ рукахъ жидка
агента тлумача. Я — Повѣ-
давъ дальше коресподентъ-
мавъ нагоду переконати ся
якъ то зъ бѣдными а особ-
ливо зъ поляками „coi ro-
lachi ed altri“ обходять ся и
якъ ихъ агентъ тлумачъ
продае плантаторови.

Агентъ, тлумачъ хвалить
емігрантѣвъ що еуть дуже
сильный люде бо походятъ
зъ тыхъ а тыхъ краѣвъ, до
работы можна ихъ смѣло за-
прятти наче волѣвъ и що на
ихъ удержане мало треба а
що имъ дастъ ся то они бу-
дуть мусѣли приняты. То-
дѣ агентъ взявше добре ла-
пове, стае людемъ хвалити
тое мѣсце где пойдуть и що
робата легка а платня доб-
ра. Богато зъ тыхъ нужден-
ныхъ гине по дорожѣ нѣмъ
зайдуть на мѣсце призна-
ченія. А коли и роблять тя-
женько мѣсяць, два, або
и три, та жадной платнѣ не
видать, бо имъ порахуе не-
милосердный газда навѣтъ
и дорогу черезъ воду, за
нѣ не заплативъ.

Сли котрый пригадае куда
ихъ вели, то втѣкае на
задъ зъ вѣдки бувъ взятый,
сли нѣ, то стаеь невольни-
комъ и дичѣе въ лѣсахъ, го-
рахъ, або на плантаціяхъ,
де по большой части гине
одѣ удару сонца.

Така доля чекае тыхъ що
йдуть въ свѣтъ за золотымъ
руномъ.

о. Грушка.

АМЕРИКАНСКА РУСЬ.

Philadelphia, Pa. Тамошній наш брат Русини за старанем свого душпастиря Грабора поставили [прехорошу гр. кт. руску церковь, котра не одовга буде посвящена.

Pittsburgh Pa. За старанем о. Полянського гр. кт. руского священника будуть наш брат Русини нову церковь за 25 тисяч доларів. Стѣны уже вмуrowані а не одовга буде скончена, — щастє Боже!

Въ Jersey City, начнеть ся будова парохіального дому, котрого цѣна выносите три тысяч дол. Се буде забудоває во три поверхи.

ПОДЯКА.

На дняхъ получила наша церковь великій дарунокъ вѣдъ чесного парохіянина Ивана Адамчака зъ Jersey City три образы зъ торговлѣ д. Димета зѣ Львова. Образы прехороші, натуральной величины, представляючи трѣохъ Святителей. Тѣ образы були нарочно замовлені и коштують 100 зр. а оправа вѣ рамы 35 дл. Сердечне щиро-руске спаси-Вѣдъ благодѣтелю.

Jersey City 17 цѣтня 1895.

Урядъ парохіальный.

Нова газета.

Въ Wilkes Barre, Pa. мае выходити московска газета коштомъ архимандрита зъ San-Francisco. Цѣль сей газеты буде баламутити Угров русинѣвъ, словаковѣ и притятати ихъ на царославіє.

Хорошій примѣръ жертволюбія.

Въ мѣстѣ Тгоу, якъ извѣстно нашимъ людямъ, уже одѣ двохъ роковъ работа по фабрикахъ зовсѣмъ устала, або вѣ декотрыхъ мале число робѣтниківъ, працює по двѣ або по 3 дни въ тыжнѣ за яку будѣ цѣну бодай на хлѣбъ було. По мимо тыхъ прикрѣхъ та тяжкихъ часѣвъ, нашъ хлопцѣ котрі ще яко тако тамъ роблять, зложили помѣжъ собою 40 доларѣвъ и прислали на джезісітску церковь, щобъ за тотѣ гроши справити то що буде здавати ся наразѣ потребнымъ.

За сей великодушній даръ въ имени цѣлой парохіи складаю нашимъ рускимъ молодцямъ козакамъ сердечне Спаси-Вѣдъ. Най Господь подасть имъ свою ласку и здорovia до тяжкой працѣ!

ЧИТАЙТЕ!

Найдунна руска газета, що выходить въ старѣмъ краю зъ додаткомъ „Недѣля“ есть „Буковина“ и стоитъ на рѣкѣ 10 зр.

НЕЗАБУВАЙТЕ

за

„Народный Домъ“

НАЙ ЗНАЮТЬ ЛЮДЕ!

Дальше, черезъ таке коротчєне пропаговане царославія мѣжъ нашими робѣтниками, ще больше пхаєсь людѣ въ тѣмъ невѣжествѣ и морального зѣпсутіа. Платні місіонеры не перебераютъ средствами, щобъ лише дойти до своей цѣли. Ихъ цѣль есть приподобати ся высшимъ поліційскимъ російскимъ властямъ, до котрыхъ пишуть о собѣ самыя хвалыны листы: же толькы а толькы „русскихъ“ просвѣтилось свѣтломъ православной вѣры чудомъ божимъ по 500 и 700 сотѣ душъ отрѣкають ся заблуждений Рима“. За сѣю собачу вѣрность получаютъ кресты и подвышенія платнѣ, а темный людѣ що давѣ звестисѣ, впадає въ релігійный индиферентизмъ, и самъ себе пытає ся: „що я теперь властиво вѣрити маю? Я — не я, моя мова не моя и московской незнаю — казали мѣнѣ чогось водѣржались ся а въ якесь щось вѣрити. Та ба! ось рап греwеlеbny о. Балогъ не мали зѣ чого жити въ Wilkes Barre, перейшли на тое. православіє и за те мають 100 доларѣвъ на мѣ-мѣсяцъ и они знали „где шукати правды.“

Кумови Ивану, що є трохи ученый, то вже му обѣщали 700 дол. на рѣкѣ и буде якимсь тамъ псо-ловникомъ а за рѣкѣ и може и попомъ а мѣнѣ якій чортъ зѣ того? Усе трублять: молиться зѣ руского царя и за его пра, пра, бабку а ту неможу днесъ и самъ за себе анѣ дати на парастасѣ за родичами, бо кумъ казалъ що мы уже въ чистилищѣ вѣрити не маємо. Слѣ воно таке, то мои родичи суть: або въ небѣ або въ пеклѣ.

Слѣ въ небѣ то имъ парастасу не треба, слѣ въ пеклѣ, то онѣ имъ не поможе на вѣки. Отже шкода даромъ выкидати гроши а лучше пропати. Мѣнѣ якось не ясно съ тѣмъ православіємъ. Тѣ нашѣ панове зѣ угерской стороны якось крутятъ. Коли були въ старѣмъ краю, то належали до загорѣлыхъ мадарѣ и прісыгали вѣрность угерскому королю и св. римскому престолу; накопи пріійшли до Америки, то ще яко тако они були гр. кат. доки ще було ихъ мало и каждый ховавъ сотками доларѣвъ до своей кишенѣ. Но якъ пріійшло бѣльше раpow греwеlеbnyхъ ажъ одинѣ повный піфѣ и було ихъ бѣльше якъ насѣ всѣхъ Русинѣвъ и черезъ те доларыки почали зѣ рѣдка лѣзти въ кишеню, тогдѣ то водѣржались вѣры и своей народности, бо якісь тамъ снѣодѣ то есть найстаршій міністеръ православія взявъ ихъ на свою службу за велику платню. Имъ теперь добре бо мають гро-

ши, а намъ бѣднымъ робѣтникамъ не толькѣмъ що зломаной копѣйчины не показали, але ще взяли нашѣ церкви и дали на власность якогось тамъ хримандрита зѣ Санъ-Франціско и спокой сумлѣны намъ водѣбрали.

Хримандритъ колись церковь продасть, подѣлитъ ся зѣ батюшкой, якъ теперь звуть превелебного, а ты Янку пій воду! Священникъ за часѣ своего православія называє грошенята тай буде собѣ жити де съоче, а ты дурный Иванку якъ повернешъ до старого краю, то цѣле село тебе обѣмѣ а священникъ до церкви не пуститъ и знову скажутъ на щось присягати. Або якъ де пойдѣ чоловікъ и тутъ за роботою и достане тамъ, де калакутска церковь, якъ то нашъ о. протоерей все называютъ, то знову бѣда: бо треба знову бути такимъ русиномъ якъ и въ старѣмъ краю. Та мы пріійшли сюда за робототу, а не длытого щобъ насѣ на якесь тамъ православіє наворачтали, перевертали. Та мы пріійшли зѣ краю не погане але крещеный народѣ. У насѣ нема калакутской церкви, а лишень руска. Отъ я и кумъ и другіи называемъ ся вже одѣ трохъ тыжнѣвъ православными — та що намъ съ того коли мы незнаємо що воно є? Навѣтъ о. Балогъ котрый бувъ ще въ одну недѣлю таки такимъ священникомъ якъ въ краю, а въ понедѣлокъ уже православнымъ, протѣе не було часу надѣ тѣмъ подумати. Мѣнѣ таки воно все щось здає ся же то „humbug“.

Другіи робѣтники: якъ нѣмцѣ, поляки, словаки мають въ своей рѣднѣй мовѣ газетѣ, народный Союзы — а мы днесъ наворачтены а властиво о дуреніи не маємо своей мовы, бо та котрою говоримо то се не наша, якъ повѣдає о. протоерей а наша правдива то московска десь тамъ. Але мой хлопецъ розумѣе каже: що тая мова котрою не говорю, анѣ не розумѣю такъ само якъ и о. протоерей, не може бути моею рѣдною. Та рѣдна котрою говорю — та рѣдна мати котра мене родила.

Слѣ моя мова, а якась тамъ російска не все одно, то и рускій народъ а російскій такъ же не все одно, бо народъ одѣ народу познаємо по его мовѣ. Такъ то уже нашъ чоловікъ думає днесъ! Але горе буде тѣмъ платнымъ наймитами місіонерамъ царославіа, янаколи збаламученымъ нашихъ людей невчене око загляне имъ въ душу глубоко, глубоко!..

ДАВЪ БЫ БОГЪ!

Якъ намъ доносятъ, рускій братства будуть робити товарныя забавы на доходѣ „Народного Дому“ — щастє Боже!

Рухъ робѣвничій.

Въ копальняхъ вугля не всюда йде добре работа. На околицѣ Пітсбурга майнерски штрайкѣ ще не цѣлкомъ утихли. Властитель найбѣльшихъ банъ ще вагають ся зѣ подвышенемъ платнѣ вѣдъ тоны, а меньшій властитель берутъ правды людей до работы не подвышаючи анѣ о центъ больше — толькѣмъ оглядають ся на богатѣшихъ властителей копальн потѣшають робѣтниківъ тѣмъ, що и они подвыспнутъ одѣ тона, накопи тамтѣмъ такъ зрѣблять.

Якъ усѣ майже тутейшій робѣтничій газеты пишуть, мае одѣ мѣсяця Мая сего року обернутись на лучше а всюда буде легко о роботу.

Въ Jersey City у цукроварнѣ много робѣтниківъ зостало выплаченыхъ зѣ причины же цукру готового є всюда повно а замовлени на него нема. Але се довго такъ не буде, лишень кѣлька днѣвъ.

Въ New-York-у 7 тысячъ испанскихъ робѣтниковъ въ фабрикахъ цигаровыхъ постановили зрѣбити страйкѣ зѣ той причины, що властитель хочуть имъ зменьшити платню о 2 дол. одѣ тысячъ штукъ цигарѣвъ.

Въ Gras Creek, Utah. Во всѣхъ тутейшихъ майнахъ не робить ся бо заляла вода.

Mc. Donald, Pa. Тысячъ майнерѣвъ робѣтниковъ мали свое вѣче, на котромъ ухвалили не робити за меньшу цѣну якъ за 69 цн. одѣ тоны угля.

Otumba, Io. будутъ нову бреху за капиталомъ 25 миліонѣвъ дол. и не одовга почнѣе копаня угля!

Робѣтники штату Illinois подали прозбу до штатейкой легислатуры щобъ та выдала законъ о 8 годинной денной работѣ.

Въ наслѣдокъ втрайку льондынскихъ шевцѣвъ, въ великой еколькоости высылаєт ся теперь зѣ Америки обувя всякого рода.

Въ Бензелрадѣ, подѣ Трешемъ збунтовали ся робѣтники вугля, запалили одну копальню и побили одного жандарма.

Вѣдѣньска поліція сконфисковала кѣлька тысячъ обѣжниковъ, зазывающихъ робѣтниковъ до святкованя дня першого Мая.

Homestead, Pa. Въ тутейшихъ желѣзныхъ фабрикахъ Carnegie до теперь слабо йшла работа, але полѣппала ся опять и то на довгий часѣ.

ПОЛІТИКА.

ХИНЫ И ЯПОНИА.

Хинско-Японьска война уже майже законѣчилась, бо обѣ воюющіи державы подписали угоду мира подѣ слѣдующими умовами:

1. Корея мае бути независима.
2. Островъ Формоза мае перейти на вѣчну власность Японіи и часть краю Манджуріи.
3. Хины мають сплатити Японіи 100 миліонѣвъ дол. военного вѣдшководаня.

АВСТРІА

На днѣхъ далось чути сильне замлитрясеніє въ Вѣднѣ въ Каринтіи и въ Триестѣ. Особливо мѣсто Лайбахъ, много потерпѣло одѣ землетрясенія. Костелы, дома, и инши великіи будынки обернулись въ руину. Людей много побилѣ.

УГОРЩИНА.

Сего року той край много а много потерявъ черезъ страшну повѣнь. Дунай и инши рѣки выступили зѣ своихъ береговъ и заляли дадеко и широко села и мѣстечка. Въ одномъ лише окрѣжѣ 700 людей знаходиться безъ хлѣба и безъ даху.

РОСІЯ.

Російскѣ правительство вельми незадоволєне зѣ побѣды Японіи, а ще больше розлютилось на угоду: зѣдѣлати Корею не завѣснѣмою и часть Манджуріи вѣддати Японіи. Росія порозумѣвшись зѣ Францію, запротестовала и грозитъ войною Японіи. Японія, маючи по своей сторонѣ Англію, заявила що и зѣ Росією готова битись. И кто зна чѣ не будемъ мати европейску войну. Росія надѣялась въ мирный способъ придбати хоть повѣ Кореи для себе, але не вдалось.

ФРАНЦІА.

Въ той хвилѣ коли се пишємо, Франція въ имени европейской цивилизаціи палить и нищит приморскіи мѣста на Мадараскарѣ, чтобы осѣ доказать що она мае тамъ право.

КУБА.

Славный испанскій генералъ Martinez de Campos прибувъ зѣ численнымъ войскомъ на островъ Куба мерить повстаніє. Роззарованный сердечнымъ принятіємъ зѣ стороны люду, думавъ зѣ повстанцями справити ся въ коротцѣ. Але повстанцѣ, якъ доносятъ газеты, перуть правительственне войско по всѣхъ усадѣхъ.

ВѢЙНА.

Въ політичныхъ кругахъ Европы сподѣють ся войны Росіи зѣ Японію и Англію.

РУСКА ТОРГОВЛЯ

СНАРЯДОВЪ ЦЕРКОВ-
НЫХЪ ИКОНЪ, КНИГЪ И
РИЗЪ

МИХАИЛА ДЫМЕТА
во ЛЬВОВЪ въ ГАЛИЧИНЪ

Поручае своимъ землякамъ
въ Америкѣ всякого рода
вещи церковныя и именно:

Евангеліе нового изданія въ
различныхъ прехорошихъ
оковахъ и оправкахъ отъ 55 з.
р. до 225 злр. Плащаницы
на полотнѣ отъ 18 злр. до
42 злр. на шолковой матеріи
отъ 48 до 130 злр. Фелоны,
Стихарѣ, Хоругви, Чаны,
Артоси, Хлѣбницѣ, Кресты
всякого рода, Патрици, Ча-
шѣ, Кадилницѣ, Дароохра-
нительницѣ, Пауки, лихта-
рѣ, альпаковѣ, мосяжніи, и
циновіи. Всякіи книги цер-
ковны, а особливо поручае о-
бразы до Иконъ сѣ въ
хорошей работѣ по дуже у-
мѣренныхъ цѣнахъ, на поло-
тнѣ якъ я посылавъ уже до
Шенандоа Па, Фрляндъ
Па, Миннеаполисъ Минн. а
всѣ были совершенно удовле-
влены о чомъ ся переконати
можно.

Чувъ я що въ Америкѣ забе-
рають ся жида продавати
церковныя вещи и кажутъ со-
бѣ за лихій товаръ надзви-
чайно дорого платити, для
того прошу всѣхъ а особли-
во Всечестне руске Духо-
венство и братства цер-
ковны, котримъ лежить на
серцю украшеніе домѣвъ бо-
жихъ, щобы съ своими по-
требамы до мене удавались,
я всѣ замовленія яко Русинъ
и вашъ родимецъ якъ можъ
найтаньше и найсовѣстнѣй-
ше виготовлю. Для того не
дайте ся ошукovati отъ лю-
дей, котри не мають изобра-
женія о церковныхъ вещахъ.
При замовленіяхъ або, об-
сталюнкахъ, прошу заразомъ
и грошѣ присилати, а слибы
замовленіе больше стояло
якъ 200 злр. или 100 дол.
то прошу долучити еще 10
злр. особно на таку, когду
треба заплатити американь-
скому конзулеви въ Вѣднѣ
и подтверженіе рахунку.

Всяки замовленія прошу по-
силати черезъ „Свободу“
Цѣнники можно получить
въ Редакціи „Свободы“

Зостаю съ почтениемъ
Михаилъ Дыметъ.

УВАГА.

Хотячи приступити до „Со-
юза“ най посылають вступ-
не и мѣсячне до касіера.

Mr. John Glowa
Excelsior Pa.

И увѣдомити секретара
подо адресою.

Rev. J. Konstankiewicz
144 South Franklin Str.
Shamokin Pa.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ
ШТОРЪ

ОЛИФАНТЪ ПА.

Подо зарядомъ
ГЕОРГІЯ ХИЛЯКА

Звѣстнаго руского патриоты.
Есть се наилучше заосмо-
тренный зо всѣхъ шторѣвъ
во всѣ потребныя товары и
всякого рода по якъ най-
таньшой цѣнѣ.

Каждый тамошний Русинъ
уважаючи себе правдивымъ
и щирымъ патриотомъ, най
спѣшитъ до своего руского
штору. Особенно нашій га-
здынѣ най ідутъ громадно!
Нащо Юськовъ, Шмульвъ
спомогати? Идѣть до своего.

МИХАИЛЪ ЕВЧАКЪ

Рускій
— ЕДИНІЙ —
КОНТРАКТОРЪ
и
БУДОВНИЧІЙ

Вилксбаръ и околицѣ,
Его камѣнне подо будову
есть наилучше, а работа
найтривальша.

Будуе мосты и дома, мае
власній конѣ до звозу
матеріалу.

Дае кериджѣ на похороны
на весѣля, хрестины и т. і.

Мешкае
на River Side,
Недалеко Рускои Церкви.

ДОКТОРЪ

H. BEATTIE BROWN, M. D.,
129 Warburton Ave.,
YONKERS N. Y.

Всѣмъ братьямъ Русинамъ въ Юн-
керсѣ радимо въ разѣ слабости уда-
чѣ до него.

ИВАНЪ ТАЛПАШЪ

Недалеко лигайского дѣла
въ

Mt. Karmel, Pa.

Поручае любымъ крайнамъ
свой добре заосмотренный
ГОТЕЛЬ.

Пиво, горѣвка, ликеры и ци-
гары наилучшого сорта.
Таный и выгодный почлегъ.
Снѣдане, обѣды и вечера
все свѣже, смачне и дешево.
Попробуйте!

РУСКА ТОРГОВЛЯ
(Creek Store Company)

415 Shamokin Str.
въ ШАМОКИНЪ ПА.

Поручае мѣсцевымъ Руси-
намъ и на околицю свой
богатый складъ, всякого ро-
да викуталѣвъ и майнер-
ныхъ знарядѣвъ.

Е тутъ мясо
И лопата,
Суть и скириѣ
И гербата,

Перець, гвозды и кобасы,
Мука, крохмалъ, солонина
Мыски, горшки всѣ овочи
Зеленина и сушеніна.

Е чернушка,
Е петрушка.

РОДИМЦЪ!

Маю честь увѣдом-
ляю моихъ кра-
новъ що я отворивъ
РУСКУ ГРОСЕРНЮ И ВУ-
ЧЕРНЮ

108 Morris Street въ

JERSEY CITY N. J.

Поручаю ся ласкавой па-
матѣ всѣхъ земляковъ

ЮСТІАНЪ КРИНИЦКІЙ.

D. OLDENBURG
ПРЕДПРИЕМЦЯ ПОХО-
РОНОВЪ.

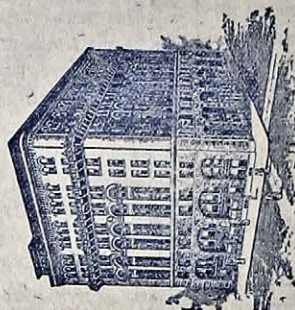
77-87 Morris Str.
Jersey City N. J.

Удавайте ся въ потребѣ до
него.

F. MISSLER & KRIMMERT,

Продаю найтунше шифа-
рты до старого краю и попи-
таю грошѣ въ якъ найкорот-
помѣ часѣ певно, беспечно
безъ жадного клопоту.
Колько то уже людей поси-
дало грошѣ до старого краю
и купило у мене шифаргъ?
а еще задень не скажѣвъ
ся що му була яка хибя.
Поручаюсь памяти моймъ
крайнамъ остаюсь съ глибо-
кимъ поважанемъ а не забу-
вайте на

F. MISSLER

106 WEST STREET
NEW YORK
A въ JERSEY CITY
111 Hudson STREET

R. H. MORGAN
9 W. CENTER ST.
SHENANDOAN PA
ФАБРИКАНТЪ

Прапорѣвъ (фаянъ)
Хоруговъ, Одзнакъ,
Пасовъ, Шапокъ для Братствъ,

Фана для парады зъ най-
лѣпшого едвabu; чотыри и
пѣвъ черезъ шесть и пѣвъ
стѣвъ со всѣма приборами
\$25, и 26.75

Прапоры большіи зъ наилучшой мате-
ріи по \$32.00 \$35.00 \$45.00 и \$50.00

Пишѣть по цѣнники и по
пробу до:

R. H. MORGAN
9 W. Centre Str.
SHENANDOAN, Pa.

T. TALPASZ,
ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЪ

РУСКІЙ РЕСТОРАТОРЪ И ГОТЕЛЬНОИЧІЙ.

246

PEARL ST

ШАМОКИН, ПА.

Недалеко рускои плебаніи.

Добрый вечеръ, друже мой!
— Добрый вечеръ, свате!
А куда такъ спѣшите?
— До Талпаша, брате!

Шо за Талпашъ? Звѣдки онъ?
— Та-жъ крайнѣ найдъ милый
— У него всѣ русины
— Подкрѣпляютъ силы...

— Шо за брындазъ и ливо тамъ!
— Обходить ся файно!
— Обслужуе якъ братамъ!
— Танько надавачайно!

BOLESŁAW SEEGER

Поручае ся ласкавой па-
матѣ крайновъ що въ его сало-
нѣ завсе свѣже пиво и ро-
жнорѣдныя напои.

Хороша са ли для забавъ и
братскихъ засѣданъ.

168. Warren & Dodley Strs.
JERSEY CITY N. J.

До русскихъ промысловцѣвъ
и купцѣвъ.

Кто хоче на бизнесъ

Заробляти

Мусить въ „Свободѣ“

Свой анонсъ дати.

Чи ты шведъ

Чи кравецъ,

Чи крамаръ

Чи шинкаръ,

Чи погребальникъ

Чи ликаръ

Чи трумняръ

Чи аптекаръ —

Дай ся оголосити,

Въ „Свободѣ“ — возвеличити,

Щобъ ты люде знали

До тебе заходили

Твой товаръ куповали

И бизнесъ твой поправляли.

Тодѣ будешь мати гроши:

Будешь патриотъ хороший.

Будешь „Свободу“ спомогати

Руску сираву подперати

А ну Кирило

А ну Стефане,

А ну Данило

А ну Иване:

Всѣ ся оголосѣтъ

Най зна о васъ свѣтъ!.

Молись, трудись, «верзайся», учись, до „Союза“ запишись, до читальнѣ ходи! Бога въ серцю май, ближняго люби, церковь посѣщай,
„Свободу“ читай! Русь святу люби, доброму научайся, грошей не марнуй, въ процеса не вдавайся! Въ льотерію не грайте, только
грѣшъ щадѣсь. Братя! намъ треба „Народного Дому“ ану скинѣсь по центови! Со не задоминаяте! Буде зъ васъ